

Posuzování vlivu na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., ve věci „ZEVO Vráto České Budějovice“ čj. MZP/2021/510/477

Investor: Teplárna České Budějovice a.s.

Níže jsou uvedeny připomínky a poznámky k tomuto záměru předkládané Krajskou organizací Strany zelených v Jihočeském kraji.

1. Navržená kapacita

Navržená kapacita ve výši 160.000 tun spalovaného odpadu ročně je z našeho pohledu naddimenzovaná.

Zdůvodnění:

Na základě předložené dokumentace je zřejmé, že navržená kapacita ZEVO je odvozena od současné nadprodukce a způsobu likvidace odpadů v kraji a jen hypotetické rentability této spalovací technologie. Úvaha neodráží reálné potřeby odpadového hospodářství České republiky a obcí. V odhadování budoucího stavu je podle nás lepší počítat s variantou, že produkce odpadů využitelných pro ZEVO bude postupně klesat díky zvyšující se míře recyklace a zlepšujícím se možnostem předcházení vzniku odpadu (např. opakovaně použitelné obaly, omezování množství výrobků na jedno použití). Takto neúměrně naddimenzovaná kapacita by mohla v budoucnosti vést k nutnosti odpad dovážet i ze zahraničí. Příkladem takové skutečnosti je již nyní doložitelná praxe v Nizozemsku nebo Estonsku.

Dalším faktorem, který hovoří proti takto naddimenzované kapacitě je i to, že je v plánu postavit další podobné zařízení v Plané nad Lužnicí o kapacitě 50.000 tun odpadu ročně.

V neposlední řadě je třeba říci, že samotné město České Budějovice vyprodukuje ročně přibližně 40.000 tun odpadu, což je ¼ navrhované kapacity a zbylou kapacitu tedy bude muset pokrývat svozem odpadu od jinud. Pro obyvatele města České Budějovice (minimálně lokalit přilehlých k plánovanému záměru) to bude znamenat zbytečně zvýšené emise, vyšší prašnost a hluk z intenzivnější dopravy.

2. Doprava odpadu do ZEVO

Uvedené informace o dopravě jsou v přímém rozporu se schváleným usnesením Rady města České Budějovice (jakožto jediného akcionáře společnosti Teplárna České Budějovice, a.s.) č. 662/2020 ze dne 15.06.2020, kterým byla schválena **STRATEGIE pro zelené město Dlouhodobá koncepce podnikatelské činnosti Teplárny České Budějovice, a. s. v letech 2020–2048** včetně doplňujícího návrhu dle usnesení Zastupitelstva města České Budějovice č. 100/2020 ze dne 5. 6. 2020, kde je navrženo, **aby významná část odpadů pro ZEVO byla dopravována na místo určení po železnici.**

Zdůvodnění:

Svoz odpadu v rámci oznámení je řešen následovně:

Pro svoz odpadu je uvažována primárně silniční doprava, která bude z bližších lokalit svážet odpad přímo – za pomoci standardních popelářských vozů. Ve vzdálenějších lokalitách Jihočeského kraje je předpokládán svoz na překladiště, kde bude odpad nakládán na transportní silniční vozidla s vyšší kapacitou (případně i s komprimací odpadu).

Doprava po železnici je předpokládána pouze z ORP (obce s rozšířenou působností) sousedících s Jihočeským krajem (Pelhřimov, Pacov, Telč, Humpolec, Jihlava), a to ještě dle rozhodnutí vlastníka odpadu, který se může i přesto rozhodnout pro dopravu silniční.

Překladiště, typ kontejneru a typ dopravy bude, dle znění v oznámení, výhradně na vlastníkově odpadu a jeho možnostech. To znamená převážně na příslušných obcích, případně sdružení obcí.

Podle oznámení je předpokládán podíl dopravy při uvažovaném využití železnice následující:

- Přímý svoz (Popelářské vozy) – 46,95 % -> předpokládán pohyb 33 nákladních aut/den (jednosměrně)
- Svoz z překladišť (vzdálenější lokality) – 46,80 % -> předpokládán pohyb 13 nákladních aut/den (jednosměrně)
- Železnice – 6,25 % - cca 1 vlak týdně

V tomto případě to bude znamenat nárůst dopravy nákladních automobilů (NA) v uvažované lokalitě o 46 resp. 92 za den. Při započítání koeficientu nerovnoměrnosti (20 % přímý svoz, 15 % překladiště) počet pohybů narůstá na 55 resp. 110 NA/den.

V případě, že doprava po železnici nebude uvažována, podíl silniční dopravy bude následující:

- Přímý svoz (Kuka vozy) – 46,95 % -> předpokládán pohyb 33 nákladních aut/den (jednosměrně)
- Svoz z překladišť (vzdálenější lokality) – 46,80 % -> předpokládán pohyb 13 nákladních aut/den (jednosměrně)

V tomto případě to bude znamenat nárůst dopravy nákladních automobilů (NA) v uvažované lokalitě o 48 resp. 96 NA/den. Při započítání koeficientu nerovnoměrnosti (20 % přímý svoz, 15 % překladiště) počet pohybů narůstá na 57 resp. 114 NA/den.

Z výše uvedeného vyplývá, že bez ohledu na to, jestli bude probíhat přeprava po železnici, dojde v lokalitě kolem ZEVO k nárůstu pohybu o přibližně 110 NA denně. S přihlédnutím na fakt, že v blízkosti plánovaného projektu ZEVO se začal připravovat velký technologický park, který do lokality přivede další nákladní dopravu, je předpoklad, že dojde k nárůstu zatížení lokality zvýšeným pohybem nákladních aut (prašnost, hluk, exhalace).

Pozn.: Do pohybů nejsou započteny NA, které budou z areálu vyvážet odpady vzniklé spalováním (struska, popílek, popel).

Navržený podíl dopravy po železnici 6,25 % v přímém rozporu se schváleným usnesením Rady města České Budějovice.

V poslední řadě oznámení popisuje, že nebude pro silniční dopravu využívána Rudolfovská třída a nezvýší se tím zatížení občanů přilehlých městských částí zvýšenou dopravou (převážně nákladní). Zde je potřeba oznámení doplnit, jakým způsobem bude omezen vjezd na Rudolfovskou třídu pro NA s odpadem pro ZEVO, když v současnosti žádná omezení pro vjezd NA není.

Pozn.: Jestliže má záměr realizace ZEVO Vráto přispět k „ozelenění“ města, mělo by se v tomto případě počítat i s takovými detaily jako je doprava zaměstnanců do a ze zaměstnání. V rámci oznámení je zmíněno, že ačkoliv v dochozí vzdálenosti (cca 300 m od areálu plánovaného ZEVO) se nachází zastávka MHD, jízdní řád v současnosti obsluhujících linek č. 14 a č. 18 nevytváří příznivé podmínky pro využití MHD. Je tedy počítáno s využitím individuální dopravy, kdy je předpoklad nárůstu o 36 OA/den. Samozřejmě by měla být snaha zlepšit stávající podmínky hromadné dopravy,

aby vyhovovala co největšímu počtu zaměstnanců a umožňovala jim bezproblémovou obslužnost a byla vhodnou alternativou k individuální automobilové dopravě.

3. Odpady vznikající v souvislosti s provozem záměru

V kapitole B.III.3.2. Odpady vznikající s provozem záměru postrádáme bližší informace k nakládání s tímto odpadem. Vzhledem k plánované kapacitě 160.000 t spalovaného odpadu ročně bude vznikat přibližně 53.000 tun nespálených zbytků (struska, popel, popílek, pevné zbytky z čištění odpadních plynů). Většinou se jedná o nebezpečný odpad. V oznámení je dopředu uvažováno, že struska (škvára) vzniklá spálením odpadu bude zařazena do skupiny ostatní odpad, což se musí nejprve v budoucnu prokázat. Upozorňujeme v této souvislosti na fakt, že současně platná legislativa neumožňuje využití tohoto odpadu jako stavebního materiálu. Z toho vyplývá, že se vzniklý odpad bude muset likvidovat skládkováním a musí s ním být nakládáno jako s nebezpečným odpadem.

4. Hospodaření s vodou

Vzhledem k faktu, že se Teplárna České Budějovice a.s. tímto projektem snaží budit dojem ekologizace provozu, zaujal nás fakt, že není zvažováno využití zachycované dešťové vody jako částečné náhrady pitné vody používané pro technologické účely. Dešťová voda bude dle oznámení zachytávána v podzemní záchytné nádrži, ze které bude přečerpávána do otevřené nádrže rybníčního typu. Z té bude voda odtékat do gravitační dešťové kanalizace. Jediný popsany záměr na využití dešťové vody je závlaha a údržba areálu.

Z dokumentu vyplývá, že celková spotřeba pitné vody pro technologické účel je 53.368 m³/rok.

Domníváme se, že by bylo vhodné uvažovat nad náhradou části technologické vody právě vodou dešťovou a snížit tak spotřebu vody pitné.

5. Závěr

Předkládaný návrh Teplárny České Budějovice je v rozporu s konceptem posuzování vlivů na životní prostředí, neboť počítá s variantou jedinou: výstavbou ZEVO o kapacitě 160 tisíc tun odpadů za rok. Chybí nám rozpracovat tzv. nulovou variantu spalování (tzn. bez spalovny), ale s využitím mixu zdrojů.

Z hlediska cirkulární ekonomiky by mělo být primární snahou udržet materiál co nejdéle v oběhu. Teoreticky řečeno, v ZEVO by z hlediska hierarchie nakládání s odpady neměly skončit žádné materiály, které je možné znovu použít nebo recyklovat.

Obce se ve vlastním zájmu musí zaměřit na masivní budování recyklačních kapacit, odbyt recyklátů a na podporu nástrojů prevence vzniku odpadů, jinak se jim v budoucnu nakládání s odpady velmi prodrazí. Získávání tepla ze spalování odpadů není jedinou možností, jak vytvořit mix zdrojů pro centrální zásobování Českých Budějovic, který má v budoucnu nahradit dnešní spalování hnědého uhlí. Kromě tepla z Jaderné elektrárny Temelín a plánovaného využití biomasy by mělo být součástí řešení vyšší využití plynu, nasazení tepelných čerpadel a solárních kolektorů umístěných v místech spotřeby a nezanedbatelný potenciál má i snižování spotřeby energie v budovách.

Spalování odpadů v ZEVO nemůže být kvůli produkci fosilních emisí považováno za obnovitelný zdroj energie. Směsný komunální odpad je totiž obnovitelný jen z části, jelikož obsahuje fosilní uhlík,

především v podobě plastů. Do budoucna porostou požadavky na respektování hierarchie nakládání s odpadem a na principy cirkulární ekonomiky. To bude mít za následek minimalizaci biogenní složky odpadu, čímž se sníží podíl obnovitelného uhlíku ve směsném odpadu. Z těchto důvodů nelze vyloučit, že se spalování směsného komunálního odpadu (SKO) v ZEVO dostane z hlediska obnovitelnosti zdroje energie na úroveň spalování fosilních zdrojů energie.

Z výše uvedeného lze konstatovat, že spalování SKO v plánovaném ZEVO Vráto může být v budoucnu posouzeno jako využití fosilního zdroje energie a uváděné výhody se naopak projeví jako slabina celého navrženého energetického mixu Teplárny České Budějovice a.s.

Vzhledem k výše uvedeným připomínkám a poznámkám nedoporučujeme realizaci tohoto projektu před tím, než budou zohledněny výše zmíněné připomínky. I následně bychom doporučovali zvážení celého záměru. Požadujeme zohlednění našich připomínek při přípravě dokumentace hodnocení vlivů záměru na životní prostředí (EIA).

Za krajskou organizaci Strany zelených v Jihočeském kraji

Stanislav Černý

Spolupředseda krajské organizace Strany zelených JČK

Dana Kuchtová

Místopředsedkyně krajské organizace Strany zelených JČK